

CONSILIUL JUDEȚEAN OLT
DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ
ȘI PROTECȚIA COPILULUI
Nr. 26369/0809 . 2019

Raport
cu privire la problemele persoanelor vârstnice

Comitetul Consultativ de Dialog Civic pentru Problemele
Persoanelor Vârstnice

Tema sedinței: „Servicii sociale acordate pentru persoanele vârstnice;

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt asigură la nivelul județului Olt aplicarea politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială, cu rol în administrarea și acordarea beneficiilor de asistență socială și a serviciilor sociale.

Persoanele vârstnice sunt supuse în mod evident riscului însingurării, excluziunii sociale și/sau instituționalizării iar problemele lor trebuie avute în vedere, cu prioritate.

Asistența socială pentru persoanele vârstnice se realizează prin servicii și prestații sociale reglementate prin Legea nr. 292/2011 asistenței sociale și Legea nr. 17/2000 *privind asistența socială a persoanelor vârstnice*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru a identifica și a răspunde cât mai adecvat nevoilor sociale ale persoanelor vârstnice și condițiilor particulare în care aceștia se află, serviciile sociale se organizează cu prioritate la nivelul comunităților locale.

Evaluarea situației persoanelor vârstnice care necesită asistență socială

Nevoile persoanelor vârstnice se evaluează prin **ancheta socială** care se elaborează pe baza datelor cu privire la afecțiunile ce necesită îngrijire specială, capacitatea de a se gospodări și de a îndeplini cerințele firești ale vieții cotidiene, condițiile de locuit, precum și veniturile efective sau potențiale considerate minime pentru asigurarea satisfacerii nevoilor curente ale vieții.

Servicii comunitare pentru persoanele vârstnice

De mentionat este ca prima institutie chemată să răspundă nevoilor persoanelor varstnice este Primaria de care apartine localitatea de domiciliu a persoanei în cauză, prin acordarea de servicii comunitare care au in vedere:

- a) îngrijirea temporara sau permanenta la domiciliu;
- b) îngrijirea temporara sau permanenta intr-un camin pentru persoane varstnice;
- c) îngrijirea in centre de zi, cluburi pentru varstnici, case de îngrijire temporara, apartamente si locuinte sociale, precum si altele asemenea.

Potrivit Legii 17/2000 *privind asistenta sociala a persoanelor varstnice*, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, organizarea serviciilor comunitare asigurate persoanelor vârstnice la domiciliu, „revine autorităților administrației publice locale, prin serviciile publice de asistență socială direct sau în baza convențiilor de parteneriat și a contractelor de servicii sociale încheiate cu alți furnizori publici sau privați de servicii sociale care dețin licență de funcționare pentru servicii de îngrijire la domiciliu.,,

Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice la domiciliu sunt:

Serviciile de îngrijire personala care se adreseaza persoanelor dependente, ca urmare a pierderii autonomiei functionale din cauze fizice, psihice sau mintale, necesitand ajutor semnificativ pentru a realiza activitatile uzuale ale vietii de zi cu zi.

Situatia de dependenta este o consecinta a bolii, traumei si dizabilitatii si poate fi exacerbata de absenta relatiilor sociale si a resurselor economice adecvate.

Ajutorul acordat pentru indeplinirea activitatilor uzuale ale vietii zilnice priveste doua categorii de activitati:

- activitati de baza ale vietii zilnice, in principal: asigurarea igienei corporale, imbracare si dezbracare, hranire si hidratare, asigurarea igienei eliminarilor, transfer si mobilizare, deplasare in interior, comunicare;
- activitati instrumentale ale vietii zilnice, in principal: prepararea hranei, efectuarea de cumparaturi, activitati de menaj si spalatorie, facilitarea deplasarii in exterior si insotire, activitati de administrare si gestionare a bunurilor, acompaniere si socializare.

Îngrijirea de lunga durata se asigura la domiciliu, in centre rezidentiale, in centre de zi, la domiciliul persoanei care acorda serviciul si in comunitate.

Serviciile de îngrijire personala se pot organiza si acorda integrat cu alte servicii, cum ar fi:

- servicii de îngrijire medicala;
- servicii de reabilitare si adaptare a ambientului: mici amenajari, reparatii si altele asemenea;
- alte servicii de recuperare/reabilitare: kinetoterapie, fizioterapie, gimnastica medicala, terapie ocupationala, psihoterapie, psihopedagogie, logopedie, podologie si altele asemenea.

Serviciile de îngrijire personala pot fi acompaniate de servicii de consiliere sociala, juridica si de informare.

Servicii medicale, sub forma consultațiilor și îngrijirilor medicale la domiciliu sau în instituții de sănătate, consultații și îngrijiri stomatologice, administrarea de medicamente, acordarea de materiale sanitare și de dispozitive medicale.

Cămine pentru persoane vârstnice

În cazul în care îngrijirea persoanelor vârstnice dependente nu se poate acorda la domiciliu, îngrijirea acestora poate fi dispusă într-un centru rezidențial – cămin pentru persoane vârstnice.

În ceea ce privește sprijinirea persoanelor vârstnice prin servicii sociale care oferă și cazare, DGASPC Olt, prin Serviciul Management de caz pentru adulți, asistență persoane vârstnice și monitorizare servicii sociale colaborează în permanență cu autoritățile publice locale.

Pentru D.G.A.S.P.C. Olt există o permanentă preocupare de creare și menținere a serviciilor oferite persoanelor vârstnice la nivelul Standardelor minime de calitate prin asigurarea resurselor umane, financiare și materiale necesare.

În subordinea DGASPC Olt funcționează 2 Cămine pentru persoane vârstnice în regim rezidențial (CPV Fălcoiu și CPV Slatina din cadrul Complexului Servicii Persoane Adulte Slatina), cu o capacitate totală de 100 de locuri.

Accesul unei persoane într-un cămin pentru persoane vârstnice se face având în vedere următoarele **criterii de eligibilitate** :

- a) necesită îngrijire medicală permanentă deosebită, care nu poate fi asigurată la domiciliu
- b) nu se poate gospodări singură
- c) este lipsită de susținători legali sau aceștia nu pot să-și îndeplinească obligațiile datorită stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor de familie
- d) nu are locuință și nu realizează venituri proprii

La baza admiterii într-un cămin pentru persoane vârstnice se află :

- evaluarea socială
- evaluarea situației economice
- evaluarea stării de sănătate
- evaluarea gradului de dependență, conform anchetei sociale și a celorlalte documente depuse la dosar, cu respectarea criteriilor prevăzute în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice.

Pentru a fi evaluat în vederea admiterii, solicitantul trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

- să fie persoană vârstnică
- să aibă la dosarul personal toate actele necesare

- să aibă domiciliul stabil sau reședința în județul Olt

Principalele servicii/ activități asigurate de Căminele pentru persoane vârstnice

Principalele funcții ale serviciului social sunt următoarele:

de furnizare a serviciilor sociale de interes public general/ local, prin asigurarea următoarelor activități:

1. *îngrijire personală* – se asigură ajutor pentru realizarea activităților de bază ale vieții, asistență calificată pentru menținerea igienei personale a beneficiarilor aflați în situație de dependență;
2. *supraveghere și îngrijiri medicale curente asigurate de asistente medicale* – se asigură servicii de asistență medicală, respectiv supraveghere și tratament în baza prescripțiilor medicale și monitorizarea permanentă în scop preventiv și terapeutic a stării de sănătate a beneficiarilor; se facilitează accesul beneficiarilor la un cabinet de medicină de familie, la servicii medicale de specialitate din ambulatorii sau spitale, etc.; se asigură terapii de recuperare/reabilitare funcțională, conform Planului individualizat de asistență și îngrijire, în scopul menținerii sau ameliorării autonomiei funcționale a beneficiarului;
3. *cazare pe perioadă nedeterminată*– se asigură un spațiu de cazare personal , corespunzător nevoilor proprii; dormitoarele sunt amenajate astfel încât să asigure un mediu ambiant confortabil, adaptat nevoilor beneficiarilor;
4. *masă, inclusiv preparare hrană caldă* – se asigură o alimentație corespunzătoare sub aspect caloric, calitativ și cantitativ, diversificată de la o zi la alta; sunt respectate normele igienico-sanitare și de siguranță a alimentației prevăzute de legislația în vigoare;
5. *curățenie* – dormitoarele se mențin curate și igienizate, conform unui program de curățenie și igienizare stabilit de fiecare cămin;
6. *socializare și activități culturale* – se asigură organizarea de activități de socializare și petrecerea timpului liber, organizarea de excursii, sărbătorirea zilelor de naștere, a unor sărbători religioase, facilitarea accesului beneficiarilor la spectacole, evenimente;
7. *alte activități*, după caz: - asistență medicală asigurată de medic geriatru, internist sau medic de familie, în baza trimiterii medicului de familie ; beneficiarilor le sunt asigurate servicii medicale de medicii specialiști ;
8. *terapii de recuperare fizică/psihică/mintală, terapie ocupațională, menaj, pază, alte activități administrative* - personalul căminului acordă aceste servicii în funcție de nevoile, interesele și abilitățile beneficiarilor.

Contribuția persoanelor vârstnice sau a susținătorilor legali ai acestora

Persoanele vârstnice care se încadrează în grila de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice îndreptățite să beneficieze de servicii de asistență socială și care realizează venituri, contribuie cu cota parte de 60% din veniturile totale realizate, fără să depășească cuantumul contribuției individualizate în funcție de gradul de dependență a persoanei vârstnice, după cum urmează: gradul I – 880lei –

persoane dependente; gradul II – 866 lei – persoane semidependente și gradul III – 857 lei – persoane care nu sunt dependente, conform Hotărârii Consiliului Județean Olt nr. 3/31.01.2019.

Diferența până la concurența valorii integrale a contribuției lunare de întreținere se va plăti de către susținătorii legali ai persoanelor vârstnice îngrijite în camine, dacă realizează venit lunar pe membru de familie în cuantum mai mare decât valoarea netă a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit potrivit legii.

Persoanele vârstnice care nu au venituri și nici susținători legali, nu datorează contribuție de întreținere, aceasta fiind asigurată din bugetul județean.

Alte tipuri de prestații și servicii sociale

Trebuie precizat că *Legea nr. 17/2000 privind asistenta socială a persoanelor vârstnice*, nu îngreuește posibilitatea celor îndreptățiți din considerente medicale de a se adresa Comisiei de evaluare a persoanei adulte cu handicap Olt, care funcționează în sediul D.G.A.S.P.C. Olt, str. Dragănești, nr. 7, Slatina.

Persoanele vârstnice încadrate într-un grad de handicap au dreptul să beneficieze, la cerere, de prestațiile sociale conform prevederilor art. 58 alin (4) lit. a) și b) din *Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap*, republicată, cu modificările ulterioare, **potrivit caruia** “Adultul cu handicap beneficiază, de următoarele prestații sociale:

a) indemnizație lunară, indiferent de venituri:

(i) 70% din indicatorul social de referință, prevăzut de *Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru somaj și stimularea ocupării forței de muncă*, cu modificările și completările ulterioare, pentru adultul cu handicap grav;

(ii) 53% din indicatorul social de referință, prevăzut de *Legea nr. 76/2002*, cu modificările și completările ulterioare, pentru adultul cu handicap accentuat;

b) buget personal complementar lunar, indiferent de venituri:

(i) 30% din indicatorul social de referință, prevăzut de *Legea nr. 76/2002*, cu modificările și completările ulterioare, pentru adultul cu handicap grav;

(ii) 22% din indicatorul social de referință, prevăzut de *Legea nr. 76/2002*, cu modificările și completările ulterioare, pentru adultul cu handicap accentuat;

(iii) 12% din indicatorul social de referință, prevăzut de *Legea nr. 76/2002*, cu modificările și completările ulterioare, pentru adultul cu handicap mediu.

De asemenea, potrivit prevederile art. 54. alin (1) din *Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **“Persoana cu handicap are dreptul să fie îngrijită și protejată într-un centru din localitatea/județul în a cărei/cărui rază teritorială își are domiciliul sau reședința”**. În acest sens, se pot accesa

serviciile sociale oferite în Centrele de Îngrijire și Asistență care funcționează în subordinea D.G.A.S.P.C. Olt.

· Persoanele vârstnice care sunt încadrate într-un grad de handicap beneficiază de servicii adecvate în cadrul Centrelor de îngrijire și asistență (CIA Slatina din cadrul Complexului Servicii Persoane Adulte Slatina, CIA Spineni, CIA Șopârlița și CIA Băbiciu), cu o capacitate totală de 277 de locuri, unde primesc îngrijire specializată, și de serviciile Complexului servicii pentru persoane adulte cu dizabilități și alte persoane aflate în situații de nevoie Slatina, având în structura sa două servicii sociale în regim nerezidențial: Centrul de zi pentru persoane adulte cu dizabilități și Centrul de zi de consiliere și informare pentru alte persoane aflate în situații de nevoie, cu o capacitate de 80 de locuri.

Misiunea acestor unități este de a asigura servicii sociale specializate în interesul persoanei vârstnice prin abordarea individualizată și centrarea pe persoană, în scopul prevenirii marginalizării sociale, însingurării și sprijinirea integrării sociale a acestora, riscuri evidente la care sunt supuse persoanele vârstnice.

· La nivelul fiecărei unități, pe lângă personalul specializat de îngrijire personală și asistență medicală, sunt constituite echipe multidisciplinare (asistent social, medic, psiholog, asistent medical) coordonate de un manager de caz, cu scopul de răspunde prompt nevoilor individuale ale persoanei și de a urmări evoluția beneficiarului în timp.

În activitatea pe care o desfășoară, personalul angajat din centre are ca principal obiectiv creerea unei medii familiale și creșterea continuă a calității vieții beneficiarilor.

· DGASPC Olt s-a preocupat în permanență de atragerea voluntarilor pentru desfășurarea activităților specifice centrelor, dezvoltarea procesului de integrare socială sau colaborarea cu aceștia, ajutând în procesul de incluziune socială al beneficiarilor.

Atât centrele rezidențiale cât și cele nerezidențiale oferă siguranță și protecție persoanelor aflate în situație de nevoie, îndeplinesc condițiile igienico-sanitare și sunt acreditate ca furnizori de servicii sociale.

În conformitate cu prevederile art. II, alin. (4) din Ordonanța de Urgență nr.69/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006, centrele rezidențiale nu pot avea o capacitate mai mare de 50 de locuri. Având în vedere această ordonanță coroborată cu Deciziile nr. 877 și 878/2018 pentru aprobarea Metodologiilor de reorganizare și restructurare a centrelor rezidențiale pentru persoanele adulte cu handicap, DGASPC Olt se află într-un proces de reorganizare și restructurare a centrelor.

La nivelul DGASPC Olt sunt 3 centre care fac obiectul reorganizării (Centrul de recuperare și reabilitare Caracal – 50 de locuri și Centrul de integrare prin terapie ocupațională Drăgănești-Olt – 40 de locuri se vor desființa și se vor înființa: Centrul de abilitare și reabilitare Caracal și Centrul pentru viață independentă Drăgănești Olt cu aceeași capacitate, Centrul de îngrijire și asistență Băbiciu – 15 locuri, păstrându-

și denumirea) și 5 centre cu capacitatea de peste 50 de locuri, la nivelul cărora urmează să se deruleze procesul de restructurare: CIA Slatina – cu o capacitate de 112 locuri, CIA Șopârlița – 60 locuri, CIA Corabia – 60 de locuri, CRR Cezieni – 70 de locuri, CIA Spineni – 80 de locuri.

Având în vedere această situație, DGASPC Olt a întocmit și transmis planurile de restructurare pentru centrele rezidențiale cu capacitatea de peste 50 de locuri, pentru a fi avizate de către Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități.

După aprobarea planurile de restructurare de către Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități, acestea urmează să fie transmise către Consiliul Județean Olt în vederea aprobării.

Procesul de restructurare are la bază evaluarea nevoilor specifice ale beneficiarilor, identificate prin aplicarea unei fișe de evaluare a beneficiarului, asigurându-se astfel: evaluarea nevoilor speciale de abilitare/reabilitare, recuperare fizică, a nevoii de menținere sau dezvoltare a deprinderilor de viață independentă și integrare, de asistență și îngrijire, intereselor vocaționale și abilităților lucrative și stabilirea serviciilor specifice de care are nevoie fiecare beneficiar și propuneri privind transferarea către alte alternative de tip familial sau rezidențial.

Având în vedere numărul mare de beneficiari găzduiți în prezent de către centre, procesul de restructurare va fi unul complex. Sunt necesare măsuri administrative pentru reducerea capacităților, măsuri care presupun atât înființarea de noi servicii în cadrul cărora să se poată asigura transferul beneficiarilor cărora li s-au recomandat servicii de tip rezidențial, cât și pregătirea și realizarea măsurilor necesare pentru reintegrarea/ integrarea în familie/comunitate (pentru beneficiarii cărora li s-a recomandat reintegrarea).

Analizând oportunitățile oferite de infrastructura actuală, pentru realizarea procesului de restructurare se va înființa Centrul de Îngrijire și Asistență Fălcoiu, cu o capacitate de 50 de locuri, respectiv construcția unei clădiri cu această destinație și funcționalități pe un teren aflat în administrarea DGASPC Olt, în comuna Fălcoiu, în care se va asigura transferul persoanelor cu recomandare de servicii într-un centru de îngrijire și asistență.

Având în vedere specificul procesului de restructurare, principalul risc identificat îl constituie incidența unui număr crescut de solicitări de admitere/ intrări în sistem. Pentru a preveni acest risc, vor fi luate în considerare următoarele măsuri:

- prevenirea instituționalizării prin intermediul serviciilor de zi din județ;
- pe lângă serviciile create în cadrul procesului de restructurare a centrelor de tip vechi, se mai are în vedere și înființarea unui centru de abilitare și reabilitare în municipiul Caracal cu o capacitate de 10-12 locuri, prin construirea unui imobil pe un teren aflat în proprietatea DGASPC Olt.

- de asemenea, în funcție de necesități, se va proceda la identificarea a unor locații disponibilizate, aflate în proprietatea DGASPC Olt, pentru înființarea unor servicii sociale noi (una-două locuințe protejate cu câte 4-6 locuri.
- Comunicarea cu primăria de domiciliu în vederea identificării de soluții alternative
- Consilierea membrilor familiei cu privire la efectele instituționalizării
- Consilierea membrilor familiei cu privire la prestațiile sociale la care au dreptul și la faptul că acestea se sistează pe perioada instituționalizării
- Asigurarea accesului (acolo unde este posibil) la serviciile alternative/ de zi din comunitate (centre de zi, centre medico-sociale, centre de recuperare).

În ceea ce privește persoanele care vor fi reintegrate/ integrate în familie/ comunitate, procesul de reintegrare va fi riguros planificat și adaptat situației fiecărei persoane în parte. Astfel, pe lângă o pregătire adecvată a beneficiarului și familiei acestuia, se va asigura și monitorizarea acestora (în acest sens colaborându-se și cu autoritatea locală).

De asemenea, în măsura în care este posibil, se vor oferi servicii de sprijin alternative.

Beneficiarii reintegrați vor fi înscriși la medicul de familie din comunitate și beneficia de servicii medicale, servicii de asistență și sprijin pentru integrare socială și profesională, după caz (asistent social, AJOFM).

Se va colabora în mod direct cu autoritățile locale de la domiciliul beneficiarului, atât pentru a pregăti reintegrarea, cât și pentru a asigura accesul la servicii de sprijin (dacă este posibil) și pentru a participa la monitorizarea procesului de reintegrare.

De asemenea, se va asigura o promovare adecvată și se va facilita accesul către serviciile sociale alternative la instituționalizare (atât în municipiul Slatina, cât și la nivel județean):

- Centrul de zi pentru persoane adulte cu dizabilități Slatina
- Centrul de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu Slatina
- Centrul de zi pentru persoane cu deficiențe de auz Slatina
- Centrul medico-social Caracal
- Centrul medico-social Corabia
- Centrul de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu Corabia.

În plus, din anul 2020 DGASPC Olt intenționează să demareze și activități pentru constituirea unei rețele de asistență personală profesioniști, în conformitate cu Strategia județeană de dezvoltare a serviciilor sociale.

Pentru combaterea riscului de excluziune socială și creșterea calității vieții persoanelor vârstnice, în conformitate cu Strategia județeană de dezvoltare a serviciilor sociale în domeniul asistenței sociale și protecției copilului pe termen mediu și lung (până în 2021) se va acorda atenție cu prioritate modernizării /îmbunătățirii serviciilor sociale existente și dezvoltării serviciilor din cadrul D.G.A.S.P.C. Olt, precum și pe diversificarea serviciilor și dezvoltarea de servicii la nivel local.

**DIRECTOR GENERAL,
RĂDITA PIROȘCA**

**DIRECTOR GENERAL ADJ.,
SORIN MIHAIL GHEORGHE**

**ȘEF SERVICIU
MĂDĂLINA ȘTEFANIA PETRE**